

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

7/23061 GK 100

Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
Evrak Birimi Giden Evrak Servisi

Tarih: 26.05.2025 14.35:27
Evrak No: Z-24931227-000-5655738

Sayı : 47399948/610/
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.02.2025 tarih ve E-43452547-120.07.04-1579279 sayılı yazımız

Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş ALTIN tarafından verilen "Eczacıların sorunlarına ilişkin" 7/23061 sıra sayılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.
Arz ederim.

Prof. Dr. Kemal MEMİŞOĞLU
Sağlık Bakanı

Ek : Önerge Cevabı

Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş ALTIN tarafından verilen “Eczacıların sorunlarına ilişkin” 7/23061 sıra sayılı soru önergesinin cevabıdır.

SORULAR

Eczacılık mesleği, halk sağlığını korumada ve toplumun sağlık hizmetlerine erişiminde kritik bir rol üstlenmektedir. Türkiye genelinde 56 bölge eczacı odası ve 30 binden fazla serbest eczane, birinci basamak sağlık hizmetlerinin temel taşı oluşturmaktadır. Ancak eczacılık mesleği, ekonomik ve mesleki sorunlar nedeniyle giderek daha zorlayıcı bir sürecin içine girmiştir. Özellikle Mardin'de halk sağlığım doğrudan etkileyen bu sorunların çözülmesi için acil düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Birincisi, İlaç Fiyat Kararnamesi'nin güncellenmemesi, eczanelerin ekonomik sürdürülebilirliğini tehlikeye atmaktadır. Euro kuru esas alınarak belirlenen ilaç fiyatları, sabit bir kur üzerinden hesaplanmakta ve bu durum eczanelerin ayakta kalmasını zorlaştırmaktadır. Örneğin, son güncellemede Euro kuru 36,5 TL iken ilaç fiyatları 21,67 TL sabit kura göre belirlenmiştir. Bu bağlamda Sosyal Güvenlik Kurumu ile İlaç Temin Protokolü güncellenmeli, yurttaşların ilaçlara ücretsiz erişimlerinin sağlanmasının sosyal devlet ilkesinin gerekliliği olduğu bilinciyle, eczanelerin de ayakta kalmasını sağlayacak bir formülasyon belirlenmelidir.

İkincisi, eczane dışı ilaç, gıda takviyeleri ve dermokozmetik ürünlerin denetimsiz şekilde satışı, halk sağlığım tehdit etmektedir. Zincir marketler ve dijital platformlarda satılan bu ürünler, denetim eksikliği nedeniyle ciddi sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Eczaneler, Sağlık Bakanlığı'nın İlaç Takip Sistemi'ne kayıtlı ürünler sunarak güvenli hizmet vermekte, ancak eczane dışı satışlar bu süreci olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, bu ürünlerin sadece gerekli formasyonlara sahip olan eczacılardan/eczanelerden temin edilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Üçüncüsü, iktidarın plansız ve programsız eğitim politikalarından/yeni üniversiteler açmayı genç işsizliğini oransal olarak düşük göstermenin bir yöntemi olarak uygulanmasından eczacılık fakülteleri de nasibini almıştır. Eczacılık fakültelerinin "kontrolsüz" şekilde artışı, mezun fazlalığına ve istihdam sorunlarına yol açmaktadır. Türkiye, Hindistan ve ABD'den sonra en fazla eczacılık fakültesine sahip ülkedir. Ancak mevcut fakültelerin sadece 14'ü akredite edilmiş olup, eğitim niteliği ciddi şekilde düşmektedir.

Son olarak, kamuda çalışan ve emekli eczacıların özlük hakları ile çalışma koşulları iyileştirilmelidir. Kamuda görev yapan eczacılar, düşük maaşlar ve niteliksiz çalışma şartları nedeniyle mağduriyet yaşamaktadır.

Yukarıda sayılan ve sayılmayan sağlık alanındaki tüm sorunların esas sebebi AKP'nin iktidara geldiği ilk günden itibaren uyguladığı neoliberal politikalar kapsamında hayata geçirilen Sağlıkta Dönüşüm Programı ve bunun sonucundaki uygulamalardır. Bu neoliberal politikalarla ötürü sağlık sistemi çökme noktasına; yurttaşlar ilaca, türlü sebeplerle, erişemez duruma; sağlık emekçilerinin çalışma koşulları dayanılmaz koşullara gelmiştir. Nihayetinde eczacıların yaşadığı problemlerin ortadan kaldırılması ve yurttaşların sağlık hizmetlerinin temel bir basamağı olan ilaca erişimlerinin sağlanması için nitelikli, ücretsiz, ulaşılabilir, anadilinde sağlık hizmetlerinin devlet tarafından sağlanması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

SORU 1- Yurttaşların ilaçlara ücretsiz erişimini sağlamaya dönük bir planlamanız var mıdır veya olacak mıdır?

SORU 2- İlaç Fiyat Kararnamesi'nde sabit Euro kuru uygulamasının eczanelerde yarattığı ekonomik baskıyı hafifletmek ve yurttaşların ilaç erişimini kolaylaştırmak adına bir güncelleme planlanmakta mıdır? Eğer planlanıyorsa, hangi tarihte hayata geçirilecektir?

SORU 3- Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türk Eczacıları Birliği arasında bağlı bulunan İlaç Temin Protokolü'nün güncellenerek, reçete başı hizmet bedellerinin artırılması ve eczane indirim baremlerinin yeniden düzenlenmesi yönünde bir çalışmanız var mıdır?

Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş ALTIN tarafından verilen “Eczacıların sorunlarına ilişkin ” 7/23061 sıra sayılı soru önergesinin cevabıdır.

SORULAR

Eczacılık mesleği, halk sağlığını korumada ve toplumun sağlık hizmetlerine erişiminde kritik bir rol üstlenmektedir. Türkiye genelinde 56 bölge eczacı odası ve 30 binden fazla serbest eczane, birinci basamak sağlık hizmetlerinin temel taşı oluşturmaktadır. Ancak eczacılık mesleği, ekonomik ve mesleki sorunlar nedeniyle giderek daha zorlayıcı bir sürecin içine girmiştir. Özellikle Mardin'de halk sağlığını doğrudan etkileyen bu sorunların çözülmesi için acil düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Birincisi, İlaç Fiyat Kararnamesi'nin güncellenmemesi, eczanelerin ekonomik sürdürülebilirliğini tehlikeye atmaktadır. Euro kuru esas alınarak belirlenen ilaç fiyatları, sabit bir kur üzerinden hesaplanmakta ve bu durum eczanelerin ayakta kalmasını zorlaştırmaktadır. Örneğin, son güncellemede Euro kuru 36,5 TL iken ilaç fiyatları 21,67 TL sabit kura göre belirlenmiştir. Bu bağlamda Sosyal Güvenlik Kurumu ile İlaç Temin Protokolü güncellenmeli, yurttaşların ilaçlara ücretsiz erişimlerinin sağlanmasının sosyal devlet ilkesinin gerekliliği olduğu bilinciyle, eczanelerin de ayakta kalmasını sağlayacak bir formülasyon belirlenmelidir.

İkincisi, eczane dışı ilaç, gıda takviyeleri ve dermokozmetik ürünlerin denetimsiz şekilde satışı, halk sağlığını tehdit etmektedir. Zincir marketler ve dijital platformlarda satılan bu ürünler, denetim eksikliği nedeniyle ciddi sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Eczaneler, Sağlık Bakanlığı'nın İlaç Takip Sistemi'ne kayıtlı ürünler sunarak güvenli hizmet vermekte, ancak eczane dışı satışlar bu süreci olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle, bu ürünlerin sadece gerekli formasyonlara sahip olan eczacılardan/eczanelerden temin edilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Üçüncüsü, iktidarın plansız ve programsız eğitim politikalarından/yeni üniversiteler açmayı genç işsizliğini oransal olarak düşük göstermenin bir yöntemi olarak uygulanmasından eczacılık fakülteleri de nasibini almıştır. Eczacılık fakültelerinin "kontROLSÜZ" şekilde artışı, mezun fazlalığına ve istihdam sorunlarına yol açmaktadır. Türkiye, Hindistan ve ABD'den sonra en fazla eczacılık fakültesine sahip ülkedir. Ancak mevcut fakültelerin sadece 14'ü akredite edilmiş olup, eğitim niteliği ciddi şekilde düşmektedir.

Son olarak, kamuda çalışan ve emekli eczacıların özlük hakları ile çalışma koşulları iyileştirilmelidir. Kamuda görev yapan eczacılar, düşük maaşlar ve niteliksiz çalışma şartları nedeniyle mağduriyet yaşamaktadır.

Yukarıda sayılan ve sayılmayan sağlık alanındaki tüm sorunların esas sebebi AKP'nin iktidara geldiği ilk günden itibaren uyguladığı neoliberal politikalar kapsamında hayata geçirilen Sağlıkta Dönüşüm Programı ve bunun sonucundaki uygulamalardır. Bu neoliberal politikalarla ötürü sağlık sistemi çökme noktasına; yurttaşlar ilaca, türlü sebeplerle, erişemez duruma; sağlık emekçilerinin çalışma koşulları dayanılmaz koşullara gelmiştir. Nihayetinde eczacıların yaşadığı problemlerin ortadan kaldırılması ve yurttaşların sağlık hizmetlerinin temel bir basamağı olan ilaca erişimlerinin sağlanması için nitelikli, ücretsiz, ulaşılabilir, anadilinde sağlık hizmetlerinin devlet tarafından sağlanması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

SORU 1- Yurttaşların ilaçlara ücretsiz erişimini sağlamaya dönük bir planlamanız var mıdır veya olacak mıdır?

SORU 2- İlaç Fiyat Kararnamesi'nde sabit Euro kuru uygulamasının eczanelerde yarattığı ekonomik baskıyı hafifletmek ve yurttaşların ilaç erişimini kolaylaştırmak adına bir güncelleme planlanmakta mıdır? Eğer planlanıyorsa, hangi tarihte hayata geçirilecektir?

SORU 3- Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türk Eczacıları Birliği arasında bağlı bulunan İlaç Temin Protokolü'nün güncellenerek, reçete başı hizmet bedellerinin artırılması ve eczane indirim baremlerinin yeniden düzenlenmesi yönünde bir çalışmanız var mıdır?

SORU 4- Zincir marketlerde ve dijital platformlarda denetimsiz şekilde satılan ilaç, gıda takviyeleri ve dermokozmetik ürünlerin halk sağlığına zararlarını önlemek adına bu ürünlerin yalnızca gerekli formasyona sahip eczacılardan/eczanelerden temin edilmesi için düzenleyici bir mevzuat çalışması yapılacak mıdır?

SORU 5- Eczacılık fakültelerinin sayısındaki hızlı artış ve eğitim niteliğindeki düşüş göz önüne alındığında, kontenjanların ve yeni fakülte açılmalarının planlanması hangi parametrelere göre belirlenmektedir? Mevcut fakültelerdeki eğitimin iyileştirilmesi için Bakanlığınızın bir eylem planı var mıdır?

SORU 4- Zincir marketlerde ve dijital platformlarda denetimsiz şekilde satılan ilaç, gıda takviyeleri ve dermokozmetik ürünlerin halk sağlığına zararlarını önlemek adına bu ürünlerin yalnızca gerekli formasyona sahip eczacılardan/eczanelerden temin edilmesi için düzenleyici bir mevzuat çalışması yapılacak mıdır?

SORU 5- Eczacılık fakültelerinin sayısındaki hızlı artış ve eğitim niteliğindeki düşüş göz önüne alındığında, kontenjanların ve yeni fakülte açılmalarının planlanması hangi parametrelere göre belirlenmektedir? Mevcut fakültelerdeki eğitimin iyileştirilmesi için Bakanlığınızın bir eylem planı var mıdır?

SORU 6- Kamu hastanelerinde görev yapan ve kamudan emekli olan eczacıların özlük haklarının iyileştirilmesi ve emeklilik koşullarının insanca yaşanabilir bir seviyeye getirilmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından hangi çalışmalar yürütülmektedir?

SORU 7- Türkiye'nin ilaç üretiminde dışa bağımlılık oranını azaltmak ve yerli üretimi artırmak adına AR-GE yatırımlarını teşvik edecek bir politika oluşturulması planlanmakta mıdır? Bu konuda hangi somut adımlar atılacaktır?

SORU 8- Halkın güvenilir ilaçlara erişimini sağlamak adına, ilaç fiyat farklarının azaltılması ve geri ödeme kapsamındaki ilaçların artırılması için bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?

SORU 9- Son yıllarda eczanelerde meydana gelen şiddet olaylarının artışı göz önüne alındığında, eczacıların ve eczane çalışanlarının güvenliğini sağlamak adına Bakanlığınızca alınan önlemler nelerdir? Bu konuda bir eylem planı oluşturulmuş mudur?

SORU 10- Mezun eczacıların artan işsizlik sorununun çözümü için ilaç sanayiinde, hastanelerde, dağıtım kanallarında ve diğer sağlık kuruluşlarında istihdam alanlarının artırılması adına Bakanlığınızın bir girişimi var mıdır?

SORU 11- Türkiye'de sağlık harcamalarına ayrılan payın, OECD ve Avrupa Birliği ülkelerine göre düşük seviyede olduğu dikkate alındığında, halk sağlığını iyileştirmek adına bütçeden sağlığa ayrılan payın artırılması planlanmakta mıdır?

SORU 12- Denetimsiz şekilde internetten satılan sahte ilaç ve takviye ürünlerin yarattığı sağlık risklerini önlemek adına denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve bu konuda bir eczacı danışmanlığı şartı getirilmesi yönünde bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?

SORU 13- Mardin gibi ilaç tedarik zincirinin sınırlı olduğu illerde, eczanelerde yaşanan ilaç yokluğunun özellikle kronik hastalıkları olan vatandaşlar üzerindeki etkilerini azaltmak için bölgeye özel bir ilaç dağıtım planı geliştirilmesi düşünülmekte midir?

SORU 14- Mardin'in kırsal kesimlerinde bulunan eczanelerin kapanma riskiyle karşı karşıya kalmasının halkın sağlık hizmetlerine erişimini kısıtlamaması adına Bakanlığınızın bir destek paketi hazırlama planı var mıdır?

SORU 15- Mardin gibi yoksulluğun had safhada olduğu bölgelerde, ilaç fiyat farklarının yüksek olması nedeniyle, halkın ilaca erişimde yaşadığı sorunların çözülmesi için geri ödeme kapsamının genişletilmesi ve ek düzenlemeler yapılması planlanmakta mıdır?

SORU 16- Mardin'de görev yapan kamuda çalışan eczacıların özlük haklarının ve maaşlarının iyileştirilmesi, bölgedeki sağlık hizmetlerinin devamlılığı açısından kritik öneme sahiptir. Bu konuda Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?

SORU 17- Mardin'in genç eczacı mezunları, istihdam sorunu nedeniyle bölgeden göç etmek zorunda kalmaktadır. Bölgedeki eczacı istihdamını artırmak ve genç eczacıların meslekte kalmasını sağlamak için hangi teşvik mekanizmaları oluşturulacaktır?

SORU 18- Mardin'in kırsal mahallelerinde sağlık hizmetlerine erişimin kısıtlı olması nedeniyle, eczaneler birer sağlık merkezi gibi çalışmaktadır. Bu bölgelerdeki eczacılara özel teşviklerin ve altyapı desteklerinin artırılması planlanmakta mıdır?

CEVAPLAR

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre İlaçların ödemesi Sosyal Güvenlik Kurumu sorumluluğunda olup, Kurumca finansmanı sağlanan ilaçlardan yararlanma esas ve usulleri ile bu hizmetlere ilişkin Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen Kurumca ödenecek ilaçlar ve bedelleri Sağlık Uygulama Tebliği ve eklerinde yer almaktadır.

İlaçların perakende satış fiyatları, depocu ve eczacı kar oranları Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Karar ile belirlenmektedir. Beşeri tıbbi ürünlerin fiyatlandırılmasında kullanılan sabit Avro kuru her yıl güncellenmektedir. Bakanlığımıza bağlı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından dönemsel Avro kuru ile fiyatları belirlenen ilaçlarda 24 Ekim 2024 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan karar doğrultusunda %23,5 fiyat artışı sağlanmıştır. Güncel kura tabi ilaç fiyatları iki haftada bir güncellenmektedir. Yurt Dışından İlaç Temini Yönetmeliği kapsamındaki ilaçların fiyatlandırılması Bakanlığımız tarafından yapılmamaktadır. Ek olarak sabit Avro kurunda meydana gelen yıllık değişim ve gerçek kaynak fiyat değişiklik döneminde gerçekleşen değişimlerin yanı sıra maliyetler nedeniyle tedarik sıkıntısı yaşanan, kritik öneme haiz ilaç grupları için Olağan ve Olağanüstü Fiyat Değerlendirme Komisyonu toplanabilmekte ve Komisyonca ilaçların pazarda bulunabilirliği ve piyasada sürdürülebilirliği sağlanmaktadır. Bu minvalde sürdürülebilir sağlık hizmeti sunumunu sağlamak ve ilaca erişimi temin etmek amacıyla gerekli faaliyetler Bakanlığımızca titizlikle yürütülmektedir.

Ayrıca; 24/10/2024 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı ile belirlenen depocu karları; depocu ciroları ve gelişen fiyat değişiklikleri göz önünde bulundurularak arttırılmıştır

Takviye edici gıdaların ithalatı, üretimi, işlenmesi ve piyasaya arzına ilişkin iş ve işlemler Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Ancak bu tarz ürünlerin mevzuata aykırı sağlık beyanı ile tanıtımının/satışının yapıldığının tespiti halinde Bakanlığımıza bağlı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu tarafından tanıtımın/satışın yapıldığı mecraya yönelik olarak incelemeler yapılmakta ve gerekli yaptırımlar uygulanmaktadır.

Bakanlığımızca kozmetik ürünlerin topluma güvenli, etkili ve kaliteli şekilde ulaşmasını temin etmek üzere ürünlerin piyasaya arz edilmesinden önce bildirimde bulunulması, piyasa gözetim ve denetiminin yapılması ile bu ürünlerin üretim yerlerinin denetimi faaliyetleri yürütülmektedir. Denetim faaliyetlerinin yürütülmesi esnasında 7223 Sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu, 5324 sayılı Kozmetik Kanunu, Kozmetik Ürünler Yönetmeliği ve buna bağlı yayımlanan ilgili tali mevzuat hükümleri uygulanmaktadır. Anılan Mevzuat hükümlerinde kozmetik ürünlerin satış yerlerine ilişkin herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. Bununla birlikte Bakanlığımızca kozmetik ürünlerin satış/tanıtımının yapıldığı dijital platformlar da dâhil olmak üzere tüm mecralarda denetimler yürütülmektedir.

On ikinci Kalkınma Planında (2024-2028) küresel pazardaki rekabet gücümüzü artırmayı, ithalat bağımlılığımızı azaltmayı ve arz güvenliğini sağlamayı amaçlayan politikalar yer almaktadır.

Ülkemizde ilaçlar Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği gereğince uluslararası standartlara uygun olarak ruhsatlandırılmaktadır. Bu kapsamda, etkili, güvenli ve kaliteli ilaçların piyasaya arzı güvence altına alınmaktadır.

Bakanlığımızca yapılan rutin tetkikler ve/veya tarafımıza intikal eden şikâyetler sonucu internet üzerinden yapılan satışlara ilişkin incelemeler yapılmakta ve gerekli yaptırımlar uygulanmaktadır.

Mardin ilinde sağlık hizmeti sunum süreçleri yakından takip edilmektedir. İlimizde üç adet ecza deposu aktif olarak faaliyetini sürdürmektedir. Ayrıca sevkiyatın gerçekleştirilebileceği Mardin’e yakın iller arasında bulunan Diyarbakır’da 8 (sekiz) ve Şanlıurfa’da 9 (dokuz) ecza deposu bulunmaktadır. Bununla birlikte Mardin İlinde yeni bir ecza deposu açılmasına ilişkin başvuru olması durumunda gerekli incelemeler yapılarak Bakanlığımızca değerlendirilecektir

Ülkemizde 2024 yılında piyasaya arz edilen ilaç sayısının kutu bazında 2.653 milyon kutuya ulaşmıştır. İlaçlarımızın stok seviyeleri Bakanlığımıza bağlı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Tarafından İlaç Takip Sistemi veri tabanı aracılığıyla izlenmektedir. İlaç tedarik zincirindeki paydaşlarımız ve eczacı odalarımız ile tedarik yönetimi hususunda istişare görüşmeleri sürekli yapılmaktadır. Sürdürülebilir sağlık hizmet sunumu ve ilaca erişimi temin etmek amacıyla gerekli faaliyetler Bakanlığımızca titizlikle yürütülmektedir.

2024 yılında 1451, 2023 yılında 1394, 2022 yılında 1565 serbest eczane açılmıştır. Ayrıca 2013 yılı ve sonrası fakülteye giren ve mezun olan eczacılarımız Eczacı Yerleştirme Sistemine tabi olarak veya eczane devralarak eczane açabilmektedirler.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.